

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับของพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของพยาบาลประจำการ เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของพยาบาลประจำการ ตามการรับรู้ของตนเองและตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วย และเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของพยาบาลประจำการ ตามการรับรู้ของตนเอง และหัวหน้าหอผู้ป่วย ที่มีความแตกต่างกันใน ตำแหน่ง ระดับการศึกษา อายุ และระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ซึ่งดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.1 พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลประจำการ ในโรงพยาบาลศูนย์ เขตภาคเหนือ 5 แห่ง มีจำนวนพยาบาลวิชาชีพทั้งหมด 2,641 คน

1.2 พยาบาลวิชาชีพที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย ในโรงพยาบาลศูนย์ เขตภาคเหนือ 5 แห่ง มีจำนวนหัวหน้าหอผู้ป่วยรวมทั้งหมด 175 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

2.1 พยาบาลวิชาชีพที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย ในโรงพยาบาลศูนย์ เขตภาคเหนือ ใช้ประชากรทั้งหมด จำนวน 175 คน โดยหัวหน้าหอผู้ป่วย 1 คน จะประเมินพยาบาลประจำการ 1 คน หรือมากกว่า 1 คน ตามอัตราส่วนของพยาบาลแต่ละหน่วยงาน

2.2 พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลประจำการ ในโรงพยาบาลศูนย์ เขตภาคเหนือ กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ ทาโร ยามาเน่ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 ขนาดของความคลาดเคลื่อนคิดเป็นร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 350 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างประชากรมีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงพยาบาลศูนย์ โดยคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรแต่ละโรงพยาบาล ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง 2

2.2.2 สุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลากจากรายชื่อจากแต่ละหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลศูนย์

**ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพที่ดำรงตำแหน่ง
พยาบาลประจำการและหัวหน้าหอผู้ป่วย แต่ละโรงพยาบาล ในโรงพยาบาลศูนย์
เขตภาคเหนือ**

ชื่อโรงพยาบาล	จำนวนหอผู้ป่วย/จำนวน หัวหน้าหอผู้ป่วย	จำนวนพยาบาล วิชาชีพ(คน)	กลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละรพ.(คน)
1. สวรรค์ประชารักษ์	35	511	68
2. พุทธชินราช	41	646	85
3. อุดรดิตถ์	36	374	50
4. ลำปาง	33	599	79
5. เชียงรายประชานุเคราะห์	30	511	68
รวม	175	2,641	350

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ชุด คือ สำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วย และพยาบาลประจำการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของพยาบาลประจำการ ตามการรับรู้ของตนเอง แบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา หน่วยงานที่ปฏิบัติ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการ

ส่วนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของพยาบาลประจำการ ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของ คลาร์ก (Clark, 1978) โดยประเมินพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของพยาบาลประจำการ ใน 5 ด้าน คือ 1) ด้านความเป็นอิสระ จำนวน 8 ข้อ 2) ด้านการควบคุมตนเอง จำนวน 8 ข้อ 3) ด้านการใช้สิทธิตนเอง จำนวน 8 ข้อ 4) ด้านความรับผิดชอบในหน้าที่และ กิจกรรม จำนวน 7 ข้อ และ 5) ด้านการติดต่อสื่อสาร จำนวน 9 ข้อ ลักษณะของแบบประเมินพฤติกรรมกรรมการแสดงออกเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ กำหนดให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียง 1 คำตอบ จาก 5 ตัวเลือก ดังนี้

น้อยที่สุด	หมายถึง พยาบาลประจำการไม่ได้แสดงพฤติกรรมนั้น มีค่าคะแนนเท่ากับ 1
น้อย	หมายถึง พยาบาลประจำการแสดงพฤติกรรมนั้นนาน ๆ ครั้งมีค่าคะแนน เท่ากับ 2
ปานกลาง	หมายถึง พยาบาลประจำการแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นบางครั้ง มีค่าคะแนน เท่ากับ 3
มาก	หมายถึง พยาบาลประจำการแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ มีค่าคะแนน เท่ากับ 4
มากที่สุด	หมายถึง พยาบาลประจำการแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นประจำสม่ำเสมอ มีค่าคะแนน เท่ากับ 5

การแปลผลระดับพฤติกรรมการแสดงออกของพยาบาลประจำการโดยรวมและรายด้าน แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การแปลผลของ ประคอง กรรณสูต,2542 ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 -1.49 หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมอยู่ในระดับต่ำมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.50 -2.49 หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมอยู่ในระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 2.50 -3.49 หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50 -4.49 หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมอยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 4.50 -5.00 หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมอยู่ในระดับสูงมาก

2. แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของพยาบาลประจำการ ตามการรับรู้ของ หัวหน้าหอผู้ป่วย แบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา หน่วยงานที่ปฏิบัติ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย

ส่วนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของพยาบาลประจำการ ตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วย 5 ด้าน เนื้อหาของแบบสอบถามและการแปลผลระดับพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของพยาบาลประจำการ เหมือนกับแบบสอบถามสำหรับพยาบาลประจำการ แต่เปลี่ยนสรรพนามที่ใช้ เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มประชากร

การควบคุมคุณภาพของเครื่องมือ

การหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนดังนี้

1. การหาความตรงของเนื้อหา (Content validity) นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ตามแนวคิดของคล้าค ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไขเนื้อหา ภาษา และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (ตั้งรายนามในภาคผนวก) ตรวจสอบด้านเนื้อหา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และพิจารณาสำนวนภาษา ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะให้นำมาปรับปรุงแก้ไข

โดยถือเกณฑ์ความเห็นสอดคล้อง และการยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งใช้การหาค่าดัชนี
ความสอดคล้อง : IOC (Index of concurrence) โดยกำหนดคะแนนความคิดเห็นดังนี้

- +1 แทน แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะพฤติกรรมนั้น
- 0 แทน ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะพฤติกรรมนั้นหรือไม่
- 1 แทน แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่เป็นตัวแทนลักษณะพฤติกรรมนั้น

หลังจากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{R}{N}$$

- IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องในความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
- R แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด
- N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เมื่อนำความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับแบบสอบถามมาคำนวณหาค่า IOC
แต่ละข้อ ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.6-1 และ โดยรวมมีค่า IOC เท่ากับ 0.76

ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒินั้นได้นำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามร่วมกับอาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยปรับความชัดเจนของภาษา ปรับปรุงการใช้ภาษา ตัดข้อคำถามที่
ไม่เหมาะสมออก และเพิ่มข้อคำถามที่ยังไม่ครอบคลุมในเนื้อหา

หลังจากปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และผ่านการ
เห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว ไปหาความเที่ยงต่อไป

2. การหาความเที่ยง (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว
ไปทดลองใช้ กับพยาบาลประจำการและหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีคุณสมบัติเหมือนกลุ่มตัวอย่างโดยทำ
การทดลองใช้เครื่องมือ (Try - out) ที่โรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ดังนี้ พยาบาล
ประจำการจำนวน 30 คน และหัวหน้าหอผู้ป่วยจำนวน 30 คน นำมาหาความเที่ยง โดยใช้
สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ด้วยคอมพิวเตอร์
โปรแกรมสำเร็จรูป ได้ค่าความเที่ยง 0.88

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพและหัวหน้าหอผู้ป่วย เป็นผู้ตัดสินใจที่จะเข้าร่วมการ
วิจัยด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการเก็บข้อมูลให้ทราบ
และชี้แจงให้ทราบว่าข้อมูลต่างๆที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจะเป็นความลับ ข้อมูลที่ได้จะใช้ประโยชน์

ทางวิชาการในภาพรวมเท่านั้น หากกลุ่มตัวอย่างไม่ต้องการตอบแบบสอบถามสามารถยุติได้ตลอดเวลา หรือกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัย โดยจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อกลุ่มตัวอย่างหรือบุคคลอื่นใดทั้งสิ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือจากคณบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการ และหัวหน้ากลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์ เขตภาคเหนือ เพื่อขอจำนวนรายชื่อ หัวหน้าหอผู้ป่วย และพยาบาลประจำการ ในกลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์ เขตภาคเหนือ และขออนุญาตเก็บข้อมูล

2. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิทยานิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ส่งถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์ เขตภาคเหนือ จำนวน 5 แห่ง พร้อมแบบสอบถามและโครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวนอย่างละ 1 ชุด เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

3. เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับหัวหน้ากลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์ เขตภาคเหนือ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย รายละเอียดในการเก็บข้อมูล รวมทั้งขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามให้กับหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการ ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามที่ต้องการ โดยอธิบายคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ พยาบาลประจำการเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างให้ใช้วิธีสุ่มจากตารางเวรที่ปฏิบัติงานโดยการจับฉลากให้ได้เท่ากับขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยกำหนดให้ และหัวหน้าหอผู้ป่วยจำนวนทั้งหมดของแต่ละโรงพยาบาลโดยประเมินพยาบาลประจำการตามกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ของแต่ละหอผู้ป่วย

4. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองและให้ส่งกลับทางไปรษณีย์ โดยกำหนดเวลาในการตอบแบบสอบถาม และการส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัยภายใน 4 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยแนบซองเปล่าติดแสตมป์ที่เจ้าหน้าที่จ่าย และที่อยู่ของผู้วิจัย เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งแบบสอบถามกลับคืน

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล คือ ตอบครบทุกตอนและทุกข้อ นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการหรือหัวหน้าหอผู้ป่วย ใช้สถิติ หาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลระดับพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของพยาบาลประจำการ ใช้สถิติค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ข้อมูลเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของพยาบาลประจำการ ตามการรับรู้ของตนเองมีความแตกต่างกับ ตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วย วิเคราะห์ด้วยสถิติ t-test
4. พฤติกรรมการแสดงออกของพยาบาลประจำการ ตามการรับรู้ของตนเอง ที่มีความแตกต่างกันใน ระดับการศึกษา อายุ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน วิเคราะห์ด้วยสถิติ t-test และ F-test
5. พฤติกรรมการแสดงออกของพยาบาลประจำการ ตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีความแตกต่างกันใน ระดับการศึกษา อายุ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน วิเคราะห์ด้วยสถิติ t-test และ F-test